

Yhteenveto työpajasta

KEKO B -hankkeen seitsemäs työpaja toteutettiin keskiviikkona 16.9.2015 SYKEssä.

Osallistujat

1. Alpo Tani, Helsingin kaupunki
2. Petteri Huuska, Helsingin kaupunki
3. Jari Rantsi, Helsingin kaupunki
4. Niina Laasonen, Espoon kaupunki
5. Laura Lundgren, Espoon kaupunki
6. Elina Nissinen, Kokkolan kaupunki
7. Jarkko Puro, Kotkan kaupunki
8. Topi Suomalainen, Kouvolan kaupunki
9. Petri Peltonen, Lahden kaupunki
10. Leena Iso-Markku, Lohjan kaupunki
11. Iiris Koivula, Lohjan kaupunki
12. Ilkka Tarkkanen, Mikkelin kaupunki
13. Eero Löytönen, Porvoon kaupunki
14. Antonia Sucksdorff, Tampereen kaupunki
15. Elina Seppänen, Tampereen kaupunki
16. Katarina Surakka, Tampereen kaupunki
17. Paula Kankkunen, Vantaan kaupunki
18. Tuomo Sirkiä, Sito
19. Karoliina Saarniaho, WSP Finland
20. Anna-Mari Kangas, Vantaan kaupunki
21. Juha Viholainen, Granlund
22. Ida Montell, Ramboll
23. Jenni Heikkinen, L Arkkitehdit
24. Esa Partanen, Cursor Oy
25. Reijo Nordström, Innotect Oy
26. Eero Keltikangas, Innotect Oy
27. Ari Nissinen, SYKE
28. Antti Rehunen, SYKE
29. Jenni Hirvensalo, SYKE
30. Katriina Rosengren, SYKE
31. Maija Mattinen, SYKE
32. Kimmo Nurmio, SYKE
33. Mika Ristimäki, SYKE
34. Pekka Tuominen, VTT
35. Eeva Säynäjoki, Aalto-yliopisto

Toteutunut ohjelma

12.00 Avauspuheenvuoro: *Eeva Säynäjoki, Aalto*

Teema 1 KEKO-työkalun selainversion esittely

12.15 Selainversion esittely ja käyttöönoton järjestäminen
Antti Rehunen ja Ari Nissinen, SYKE

12.45 Liiteri-tietopalvelu ja sen käyttö yhdessä KEKO-työkalun kanssa
Kimmo Nurmio, SYKE

13.00 Keskustelu

13.30 Tauko

13.45 Selainversion tekninen kehitystyö
Eero Keltikangas, Innotect Oy

Teema 2 Selainversion kokeilukäyttö

14.00 Selainversioon tutustuminen pienryhmissä
Antti Rehunen ja Jenni Hirvensalo, SYKE

14.50 Yhteenveto ryhmissä käydyistä keskusteluista

15.15 Ohjeistus kokeilukäyttöön ja palautteen keräämiseen
Pekka Tuominen, VTT

Teema 3 Toimintaympäristökatsaus ja työkalun jalkauttaminen

15.30 Yhteenveto KEKO-työpajoista ja esittelyistä
Eeva Säynäjoki, Aalto

15.40 Keskustelu toimintaympäristön ja käyttötarpeiden muutoksista sekä työkalun jalkauttamisesta

15.50 Loppusanat: *Ari Nissinen, SYKE*

16.00 Tilaisuus päättyi

Kooste työpajatyöskentelystä

Eeva Säynäjoki (Aalto) toivotti osallistujat tervetulleiksi ja esitteli laatuaan viimeisen työpajan ohjelman ja aikataulun.

Antti Rehunen (SYKE) esitteli KEKO-työkalun selainversion, ja sen ominaisuuksista keskusteltiin vilkkaasti. Rehunen korosti työkalun viimeistelyn olevan vielä kesken, mutta tämänhetkisen version soveltuvan jo testikäyttöön jaettavaksi. Kysymyksiä ja kommentteja esitettiin erityisesti siitä, mitä eri toiminnallisuuksia selainversioon vielä tulee ja onko tiettyjä asioita otettu huomioon. SYKE kokoaa työpajan jälkeen listauksen selainversion tässä vaiheessa ajankohtaisista kehitystarpeista.

Kimmo Nurmio (SYKE) kertoi Liiteri-tietopalvelun ominaisuuksista ja käyttömahdollisuuksista yhdessä KEKO-työkalun kanssa. KEKO-työkalua voidaan käyttää joko erillisenä tai yhdessä Liiteri-palvelun kanssa. Liiteri tarjoaa KEKO-laskennassa lähtötietojen syöttämistä helpottavia tietoja tarkasteltavasta alueesta paikkatietojärjestelmän pohjalta. Tietopalvelu tulee käyttöön loppuvuodesta 2015, ja siitä löytyä tietoa SYKE:n www.ymparisto.fi-sivustolta otsikolla Elinympäristön tietopalvelu Liiteri. Esitys herätti keskustelua Liiterin tuomasta lisäarvosta, tietopalvelun sisältämien aineistojen saatavuudesta sekä palvelun tuottamien materiaalien muokkausmahdollisuuksista.

Antti Rehunen (SYKE) jatkoi vielä KEKO-työkalun selainversion esittelyä, ja selainversion toiminnallisuuksista käytiin edelleen vilkasta keskustelua. Keskustelu käsitteli valtaosin sellaisia toiveita, jotka oli esitetty jo aiemmin mutta joiden toteutus ei vielä näkynyt selainversiossa. Rehunen kertoi perustellen, minkä toiveiden osalta toteutus oli vielä keskeneräinen ja minkä toiveiden osalta toteutuksesta oli luovuttu.

Eero Keltikangas (Innotect Oy) avasi esityksessään KEKO-työkalun selainversion toteutusta ja teknisiä ratkaisuja. Hän selitti, mitä toteutuksessa tehdyt valinnat merkitsevät käytön ja ylläpidon kannalta ja miten työlle asetettuihin vaatimuksiin on vastattu. Selainversion teknisestä kehitystyöstä ei herännyt juurikaan keskustelua, vaan esitys toimi pikemminkin tiedonantona.

Tarkemmaksi tutustumiseksi selainversioon osallistujajoukko jaettiin kolmeen ryhmään, joista yhdessä selainversiota koekäytettiin Helsingin yleiskaavan pilottitarkastelun puitteissa, toisessa Tampereen ja Skanskan pilottikohteiden raameissa ja kolmannessa Lahden ja Mikkelin pilottitarkastelujen valossa. Keskeisimmiksi keskustelunaiheiksi nousivat:

- Olisiko osassa lähtötietovalikoista mahdollista syöttää vaihtoehtona prosenttiosuuksille absoluuttisia arvoja, jotta prosenttiosuuksia ei tarvitsisi laskea, jos tarkat arvot on tiedossa. Karkeita arvioita tehtäessä prosenttiosuuksien todettiin palvelevan tarkoitusta optimaalisesti.
- Tarkasteluun tarvittavista lähtötiedoista toivottiin työkalun tuottamaa listausta, jotta lähtötiedot voisi kerätä valmiiksi työkalun käyttöä varten.

- Tulosten esittäminen nähtiin kriittisenä tekijänä työkalun käyttökelpoisuudelle päätöksenteon apuvälineenä. Ekotehokkuustarkastelun kolmen osa-alueen tuloksia ei ole välttämätöntä yhteismitallistaa yhden lukuarvon ekotehokkuusindeksiksi, jos se ei palvele tarkoitustaan, mutta kolmen osa-alueen tulokset olisi tärkeää esittää selkeästi ja helposti luettavasti, ei ainoastaan numeroina, vaan lisäksi sekä yksinkertaisella asteikolla (esim. A-E) että visuaalisena yhden nopean vilkaisun elementtinä (esim. mittarinviisari, hämähäkkikaavio, vertailukelpoinen pylväsdiagrammi, tms.). Tulosten keskeisin viesti tulisi välittyä yhdellä vilkaisulla.
- Tarve osittaisille tarkasteluille: miten työkalu toimii optimaalisella tavalla tarkasteluissa, joissa kaikkia lähtötietoja ei täytetä ja ollaan kiinnostuneita esimerkiksi vain yksittäisestä kokonaistarkastelun kannalta ehkä vähäpätöistäkin asiasta. Osittaiset tarkastelut nähtiin tärkeänä KEKO-työkalun käyttökohteena.
- Tarkastelujen työllistävää vaikutusta keventämään työkaluun toivottiin valmiita pohja-arvoratkaisuja ja mahdollisuuksia työstää tietyn organisaation käyttöön omia pohjia.
- Ohjeistukset kaipaavat vielä selvennystä monelta osin, ja ohjeistukset tarvitaan mahdollisimman pikaisesti testikäytön tueksi.

Pekka Tuominen (VTT) esitti ohjeistuksen selainversion testikäyttöön ja siihen liittyvään palautteen keräämiseen. Testikäyttöön tarvittavat tunnukset saa sähköpostitse Antti Rehuselta. Palautteen keräämisen alustana toimii aiemminkin vastaavassa yhteydessä hyödynnetty VTT:n Owela-ympäristö, jota koskevat tiedustelut voi esittää Pekka Tuomiselle.

Eeva Säynäjoki (Aalto) kertasi kahden ja puolen vuoden aikana toteutetun seitsemän työpajan sarjan kokonaisuuden ja arvioi sen onnistumista työkalun kehittämisen ja jalkauttamisen tukielementtinä. Lisäksi työkalun jalkauttamisen tiimoilta käytiin läpi, miten KEKO-hanketta ja työkalua on esitelty erilaisissa tilaisuuksissa ja yhteyksissä aamukahvitapahtumista, yliopisto-opetuksesta ja kotimaisista seminaareista internet-portaaleihin ja kansainvälisiin konferensseihin. Lopuksi palattiin ensimmäisessä 10.4.2013 järjestetyssä työpajassa kartoitettuun näkemykseen työkalun toimintaympäristöstä ja keskusteltiin siitä, miten toimintaympäristö ja sen myötä odotukset työkalun käytölle ovat matkan varrella muuttuneet. Keskustelussa korostettiin materiaalien kulutuksen ja kiertotalouden aseman vahvistumista ekotehokkuustarkasteluissa, yhä laajempien ja kokonaisvaltaisempien tarkastelujen tarvetta, energiantuotantokysymysten kehittymistä sekä käyttötarpeen hioutumista siinä suhteessa, minkälaista lisäarvoa tarkasteluista saadaan suhteessa työkalun työllistävyysvaikutukseen.

Ari Nissinen (SYKE) lausui tilaisuuden loppusanat.

Kiitokset

Lämpimät kiitokset kaikille työpajoihin osallistuneille tutkimustyötä tukeneista, ohjanneista ja avustaneista keskusteluista, kysymyksistä ja näkökulmista sekä antoisasta yhteistyöstä.